K4C 3. DEKL., SIGMA-VARTALOT

(päivitelty 5.7.2023)

K KREIKKA https://gen.fi/k.html
K4 KIELIOPPI https://gen.fi/k4.html
K4C SUBSTANTIIVIT https://gen.fi/k4c.html
K4C 3. dekl., sigma-vartalot
https://gen.fi/k4c-3-dekl-6-sigma-vart.html

SISÄLLYSLUETTELO (luonnos)

0. Dokumentteja
1. Taivutus
2. Sigma-vartaloisia sanoja

0. DOKUMENTTEJA

K Kreikka (sivukartta)
https://gen.fi/k.html
K4C Kolmas deklinaatio
https://gen.fi/k4c-3-dekl.html

Aejmelaeus, Lars: Uuden testamentin kreikan kielioppi. Kirjapaja 2008 (LA)
§ 31 (s. 35)
Analytical Lexicon of New Testament Greek. Revised and Updated.
Hendrickson 2012
Blomqvist–Toivanen: Johdatus UT:n kreikkaan. Gaudeamus 1974 [2010] (BT)
s. 126–127 [128–129]
Liddell & Scott: An Intermediate Greek–English Lexicon. Clarendon Press 1889
http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3atext%3a1999.04.0058
Liljeqvist, Matti: Uuden testamentin sanakirja kreikka–suomi.
Finn Lectura 2007 (MLK)
Pakarinen, Weikko: Kreikan kielioppi. 5. painos.
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1982

1. TAIVUTUS

- kaikki sigma-vartaloiset substantiivit ovat neutreja
- taivutusryhmään kuuluu myös joitakin adjektiiveja
- substantiivien yks. N:n pääte -ος
  - poikkeuksena UT:ssa vain γῆρας vanhuus ja κρέας liha
- taivutusvartalo kaikissa muissa paitsi κρέας-sanassa εσ-päätteinen
- sigma katoaa sijapäätteen edeltä
- jäljelle jäänyt vartalon ε ja sijapääte supistuvat

• mon. G:ssä voi esiintyä supistumattomia muotoja, esim. ὀρέων (ὄρος vuori)

N	ἔθνος		ἔθνος
G	ἔθνεσ-ος	ἔθνε-ος	ἔθνους
D	ἔθνεσ-ι	ἔθνε-ι	ἔθνει
A	ἔθνος		ἔθνος

N	ἔθνεσ-α	ἔθνε-α	ἔθνη
G	ἐθνέσ-ων	ἐθνέ-ων	ἐθνῶν
D	ἔθνεσ-σι(ν)	ἔθνε-σι(ν)	ἔθνεσι(ν)
A	ἔθνεσ-α	ἔθνε-α	ἔθνη

N	κρέᾰς			κρέας
G	κρέασ-ος	κρέα-ος		κρέως
D	κρέασ-ι	κρέα-ι		κρέᾳ
A	κρέᾰς			κρέας

N	κρέασ-α	κρέα-α	κρέᾱ	κρέᾰ
G	κρεάσ-ων	κρεά-ων		κρεῶν
D	κρέασ-σι(ν)	κρέα-σι(ν)		κρέασι(ν)
A	κρέασ-α	κρέα-α	κρέᾱ	κρέᾰ

• mon. N/A lyhyt vokaali, ts. supistumaa ei oteta huomioon

adj. mask./fem.

N	ἀσθενής		ἀσθενής
G	ἀσθενέσ-ος	ἀσθενέ-ος	ἀσθενοῦς
D	ἀσθενέσ-ι	ἀσθενέ-ι	ἀσθενεῖ
A	ἀσθενέσ-α	ἀσθενέ-α	ἀσθενῆ

• yks. N:n päätteettömässä muodossa viimeinen tavu on pidentynyt

N	ἀσθενέσ-ες	ἀσθενέ-ες	ἀσθενεῖς
G	ἀσθενέσ-ων	ἀσθενέ-ων	ἀσθενῶν
D	ἀσθενέσ-σι(ν)	ἀσθενέ-σι(ν)	ἀσθενέσι(ν)

A			ἀσθενεῖς

• mon. A on identtinen mon. N:n kanssa, LA § 31 (n38)

adj. ntr.

N	ἀσθενές		ἀσθενές
G	ἀσθενέσ-ος	ἀσθενέ-ος	ἀσθενοῦς
D	ἀσθενέσ-ι	ἀσθενέ-ι	ἀσθενεῖ
A	ἀσθενές		ἀσθενές
N	ἀσθενέσ-α	ἀσθενέ-α	ἀσθενῆ
G	ἀσθενέσ-ων	ἀσθενέ-ων	ἀσθενῶν
D	ἀσθενέσ-σι(ν)	ἀσθενέ-σι(ν)	ἀσθενέσι(ν)
A	ἀσθενέσ-α	ἀσθενέ-α	ἀσθενῆ

2. SIGMA-VARTALOISIA SANOJA

ἀσθενής -ές adj. (26x, Matt25_43K) voimaton, heikko, sairas

βρέφος ntr. sikiö, vastasyntynyt

γένος -ους ntr. (21x) suku, syntyperä, kansa, laji
[γίνομαι]

γῆρας γήρους ntr. (1x, Luuk01_36K) vanhuus, korkea ikä
γήρει – ntr. yks. D (taivutusvartalo γηρεσ-)

ἔθνος ntr. kansa

ἔθος -ους ntr. (12x, Luuk01_9K) tapa, säädös, "hänen omansa"
= ἤθος 0x, LXX 7x (pidentynyt muoto)
[ἔθω 0x, LXX 0x olla tottunut < PIE s(w)e- hän, se, itse, oma;
possessiivi/refleksiivisuffiksi (suffikoitunut muoto s(w)ed-)
> ὅς 1365x joka, mikä; ἴδιος 114x oma; lat. sui "itse" < hepr.
suff. תו to "(hänen oma)nsa"; s- ja t-äänteet ovat vaihdannaisia]

ἔλεος ntr. sääli, laupeus

ἔτος ntr. mask. vuosi

ζεῦγος -ους ntr. (2x, Luuk02_24K, Luuk14_19K) pari, kaksi kappaletta
[ζεύγνυμι 0x, LXX 9x iestää yhteen, valjastaa vetolaitteeseen]

θάρσος -ους ntr. (1x, Apt28_15K) rohkeus, luottamus

κρέας -ως ntr. (2x, Room14_21K, 1Kor08_13K) liha (ruokana)
κρέα – ntr. mon. A

μέλος ntr. jäsen

μέρος ntr. osa

ὄρος -ους ntr. (63x, Matt04_08K) vuori, vuoristo
[hepr. הַר har vuori √הרר harar työntyä esiin, eristää, rajoittaa]

πλῆθος ntr. joukko

πλοῦτος ntr. rikkaus (myös 2. dekl. mask.)

ῥάκος -ους ntr. (2x, Matt09_16K, Mark02_21K)
kankaanpala, kangastilkku, "revitty"
[ῥήγνυμι 7x repiä]

σκότος -ους ntr. (30x, Matt06_23K) pimeys, pimeä
εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον:
ulos pimeyteen, ulkona olevaan pimeään – Matt. 8:12
τὰ ἔργα τοῦ σκότους:
pimeyden teot, asiat joita tehdään pimeässä – Room. 13:12
τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους:
pimeään kätketyt asiat – 1. Kor. 4:5
vrt. ἀχλύς, ζόφος, σκοτία

τέλος ntr. loppu

φέγγος ntr. valo

χεῖλος ntr. huuli

ψεῦδος ntr. valhe